Kőszeg 1910. december hó 18.-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagysap szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk Ronai Frigyes kiadó címére küldendők.

XXX. évfolyam. Felelős szerkesztő: JAMBRITS LAJOS. 51. szám.

A játékszenvedély.

Erkölcsbiráink panaszkodnak, hogy a játékszenvedély óriási merveket öltött. Áldozatainak száma egyre szaporodik és a játékasztal körül lejátszódó botrányok éppen nem tartoznak a ritkaságok közé.

A régi jó időket szeretik emlegetni, pedig azok se voltak bizony jobbak. A magyarok dicséretére kell konstatálnunk, hogy a játék, — különösen a kártyajátékszenvedély nem magyar eredetű, a külföldről, közvetlenül pedig — mint sok más rossz szokásunk — Becsből lett hozzánk átplántálva. De hogy visszatérjünk a régi időkre, rá kell utalnunk arra, hogy közvalamint magánéletünkben gyakran észlelhetjük, hogy a nagy tömeg, s nem éppen csak az alacsonyabb néprétegek, hanem a magasranguak mily keveset tudnak a multról. Előfordul, hogy különben tanult képviselő a parlamentben történeti reflexiókkal füszerezi beszédet vagy vélt történeti tényeket mond el, melyeken a multat igazhn ismerő, csak mosolyoghat. Különösen gyakran erkölcsi és szociális tekintetekben itélik meg hamisan a multnak viszonyát a jelenhez. És a hallgatóság, ugy a parlamentben, mint egyletekben és társaságokban, ellenkezés nélkül fogadja az ilyen fejtegetéseket, mert nincsenek abban a helyzetben, azokat birálhatni, maguk sem ösmervén alaposan a multat. Hihetetlenül nagy ez a tudatlanság, nem annyira a külső, a politikai, mint inkább a kulturtörténelemben, Sokszor a történelmi szakférfiak, a jogászok és más tudományos férfiak sem ismerik alaposan a régi kulturállapotokat, annál kevésbbé az általános műveltségü átlagemberek.

Igy például leginkább arról szólnak a panaszok, hogy a tömeg erkölcse elfajult, anyagi helyzete rosszabbodott, a társadalom erkölcsi élete degeneralódott, a családi élet megromlott, az élvezethajhászat fokozódott, szaporodnak a fajtalanságok és igy tovább, mind ezt a mult teljes ismeretlensége mondatja az erkölcsbirákkal, csak ez képes az embereket arra vezetni, hogy a jelent a mult alá helyezzék.

Legalább nem lehet kétség aziránt, hogy mindig voltak emberek, kiket a szerencsejáték csábitott, valamint, hogy az se lehet kétséges, hogy a jövőben sem lehet az ilyeneket kiirtani. Aki azonban pálcát akar törni felettük, s a mai idők állapotát annyira rettenetesnek találja, az kutassa előbb, minők voltak a viszonyok, vagy száz évvel ezelőtt, tehát a „régi jó idők"-ben. 119 évvel korunk előtt, 1781-ben Nicolai Frigyes ezeket irja: „Kártyázni Európaszerte tudvalevőleg legáltalánosabb társadalmi mulatság . . . Nem lehet tagadni, hogy a játék növekedő befolyása egész Európában felette káros, hogy elrabolja az időt sok hasznos foglalkozástól és nemesebb szórakozástól, a legrosszabb szenvedélyeket szítja, az erkölcsöket elrontja, az egészségnek árt és egész családokat tesz tönkre."

Franciaország társadalmi vezető szerepe okulható első sorban a játékszenvedély elharapódzásáért. A 17. és 18 században a francia udvarból indult a kártyajátékszenvedély világkörutjára. A német udvari társaság követte legelőbb a francia példát. S tekintve azt a hatalmas befolyást, melyet az akkori német udvar a társadalom minden rétegére gyakorolt, nem lehet csodálni, hogy a kártya nemcsak a nemeseknél, hanem a jómódu polgároknál is befészkelődött. Még csak a papi udvarok se képeztek kivételt. Különösen emlegetik e tekintetben Becset. A császár ugyan megtiltotta, hogy nyilvános helyeken kártyázzanak, de a legelőkelőbb udvari méltóságok szívesen bocsátották rendelkezésre e célra magánlakásaikat. „Itt — irja egy szemlélő — pro patria játszanak, meg pedig a legnagyobb hazárdjátékokat, ugy hogy sokan holtig is megemlegetik, ha egyszer résztvettek benne, mert megtörtént, hogy ily helyeken egy hét alatt husz—harmincezer forintot is vesztettek egyesek", ami igen nagy dolog, mert akkor a pénz értéke legalább tizszer annyi volt, mint ma.

Az említett Nicolai ugyanily bécsi tapasztalatokról számol be. Ott, állitása szerint, a játékszenvedély sokkal kevesebb, mint bárhol. A hazárdjátékok sok családot pusztitottak el. „A bon—ton-hoz tartozott, hogy aranytekercseket rakjanak egy kártyára."

Ha meggondoljuk, hogy akkortájt társadalmi dolgokban Bécs sokkal inkább volt irányitója Magyarországnak, mint ma, bárha ma sem kicsi a befolyása nálunk, ha meggondoljuk továbbá, hogy az akkori bécsi udvari társaság, nem csekély mértékben magyar magnásokból toborozódott össze, akkor megitélhetjük azt is, milyen fokot érhetett el a kártyaszenvedély a száz, kétszáz év előtti Magyarországban.

Felre tehát a multra való hivatkozással. A jelennek és a jövőnek jobbnak kell lenni a multnál, ebből induljon ki erkölcsbirálatunk, hogy hatásos legyen.

Az általános műveltség feladata, hogy egyuttal az erkölcsök nemesbitésére hasson. Iparkodjunk szenvedélyeinken uralkodni, s megfe-

Tárca.

Vissza a gyermekekhez.

Irta: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

I.

— Folytasd!

— Tovább!!...

Pár pillanat mulva egy üde, énekelő gyermekhang csendült fel s akadozva, de mégis hullámzó ütemben folytatta a megkezdett olvasmányt.

A tanitó a dobogón ült. A langyos tavaszi délután melegétől megfájdult a feje. Nagy fekete szemei égtek s mikor maga koré tekintett, a kora délután álmos világosságban, a fehér falak káprázató fényében is csak homályosan imbolygó pontokat látott.

Fáradtan, közönyösen mondogatta időnként:

— Tovább!...

Ásitozott. Unta magát. Maga is gyerek volt még. A szakálla s a bajusza most kezdett serkedezni. Alig lehetett több husz évesnél.

Az ablakok nyitva voltak. A sárga napfényben ernyedt tagokkal, lomhán, szunyókálva süttkérezett a falu. Az erős melegben ujjongva forrt a tavasz. — Égett mint a pokol. Az iskola melletti árokban, a lassan felmelegedő pocsolyákban ügyetlen topogással pacsálta a sárga pelyhü libuskák, a rétekről gyenge csipogás, csendes munkazaj hallatszott. Ezer szin és hang olvadt össze egy csodás szimfoniába. A kötélen kék, piros és fehér ruhák. Tovább sárga galagonyák a zöld füvön. A barackfák pedig szüzi fehér virágleplet öltöttek magukra, mint az áldozni készülő, halvány leányok.

— Folytasd, Virágh! — mondotta haragosan s fáradt szomorusággal nézte az iskolatermet, hol — úgy tetszett neki — minden unatkozott.

A régi szekrény, a zöld asztal, a pirosvonalas tábla, a fal mellett álló számológép, mind mély ernyedséget árasztott a szobára. Az óra is oly lassan járt, mintha álmos lett volna.

A falu harangja megszólalt.

Felrezzent álmodozásából. Dühösen felkapta fejét, mintha csak most ébredt volna annak a tudatára, hogy hol van. Fogait összeszoritotta, merészen villogó szemekkel a távolba nézett.

Csengettek. Az óra véget ért. A gyerekek lassan-lassan elszéledtek. Ő azonban sokáig ott maradt a szürkülő, üres teremben és összevont szemöldökkel gondolkozott.

II.

Küzdött a sorsával. Félt attól, hogy élete egy bárgyu pásztorköltemény lesz. Lassan azonban belemelegedett. Arca kigyulladt. Szavalt. Erős hangja messzire csengett. Az eltemetett, halott ambiciók ujra ébredtek. Sikerről, mámorról, lázas és taps-zajos estékről álmodozott.

És egy reggelen a gyermekek hiába várták őt a kis sárga padokban. Nem jött. A faluban széltében-hosszában arról beszéltek, hogy a fiatal tanitó Párisba ment s kanállal eszi a tudományt.

Nehezen szokott be az uj világba. A fekete márványasztalok, a hőtől és cigarettafusttől megvakult kék tükrök között félszegen és bagolul mozgott, akárcsak egy lenge árnyék.

Sokat olvasott és tanult. A vacsorapénzén szinházba járt. Keményen öklelődzött a kegyetlen élettel. Ha olykor ellágyult s hazasirt a lelke, jeges gúnnyal kinevette magát.

Egy év mulva hazajött. Szinész lett.

Hamar elismerték. A lapok pár év multán csak dicsérni tudták már. Nagy és komoly sikerei voltak.

Lassan-lassan megtanulta, hogy az élet piros-ságát hogyan kell pótolni a muvészet festett pirjával. A kávéházba járt és későn feküdt le. Bohém akart lenni. A lelke mélyén azonban mindig naiv és gyerekes maradt. Szomoru, őszi estéken gyakran elgondolkozott azok sorsán, kik az életet hazudják és nem élik. Eszébe jutott a patakpart, ahol rókára lesett, az alkonyodó szigetek, mikre az est fehér gőzei borultak, s szinte látta a viz kavicsos fenekét, hol zöld és piros bogarak cikáznak. Vágyott a lankás mezőkre, melyeken sárgadereku méhek zümmögnek, hol a kamillás füben oly jó olvasni egy-egy regényt, szomoru, hosszu délutánokon.

Mikor sikere tetőpontján állott, megsejtette, hogy

lelő szelid eszközökkel másokat is tanitsunk erre, hogy a játékszenvedélyt, melyet teljesen kiküszöbölni sohasem lesz lehetséges, a minimumra szorithassuk.

Karácsony előtt.

Csodaszép, magasztos karácsony este! Nekünk a megváltás fenséges ünnepét hozod, de szegény nemzetünk sulyos pénzáldozattal fizet meg érte.

Magyar nép! A szomszéd nemzetnek viszed karácsonykor keserves filléreidet.

Már telve a kirakatok külföldi játékszerek, csillogó üveggolyók, aranycafrangokkal, melyekért termőfölded és érchányáid sohasem pótolható kincseivel fizetsz. Rövid néhány nap alatt szegényebbek leszünk harmincöt millió koronával! 35.00 hold televény szántóföld ára ez, mert ennyit fizetünk néhány iparcikkért a szomszéd külföldnek:

Gyermekjáték, karácsonyfadisz 7·4 millió korona, diszműáru 7·0 millió korona, sütemény, teasütemény 3·5 millió korona, csokoládé és cukorka 8·3 millió korona, likőr 7·9 millió korona. Összesen 35·0 millió koronát fizetünk el értök.

Karácsonykor megy ki ennyi!

120 millió korona vándorol ki egész évben.

Hol van az a nemzeti erő, mely ekkora gazdasági vérveszteséget sokáig elviselhessen?!

Hol az a töméntelen kincs, mely ilyen költekezés mellett ki ne apadna?!

Ez a nemzet, melynek negyedrésze analfabéta, és kukorica-málén tengődik, fizet meg a gazdag szomszédnak kalácsot, sört, iskolát, müvészetet, csatahajót és gyorstüzelő ágyut.

Vajjon fizetheti-e ezt az a nemzet, melynek évente 100.000 fia hagyja el kenyér nélkül az édes hazát?!

Miért visszük hát ki pénzünket idegenbe, mikor honi iparunk a behozott áruk jelentékeny részét versenyképes minőségben itthon is előállitja?!

Ne engedjük elszivárogni a nemzet életerejét!

Ne vegyünk külföldit.

Térjünk magunkba karácsony évadján és avassuk a Karácsonyt a magyar nemzet megváltásának ünnepévé!

Szeressük és becsüljük meg nemzetünk termelését, honfitársaink kezemunkáját!

Követeljünk az üzletekben magyar árut és csak oda menjünk vásárolni, ahol honit kapunk. Kereskedőink keljenek nemes versenyre, hogy magyar ipari készitményekből minél nagyobb választékot tárhassanak elénk.

Hadd legyen örömteljes karácsonya magyar vereinknek, derék magyar munkásainknak — az egész magyar nemzetnek!

Városi ügyek.

23291/910. **Hirdetmény**

A soproni kereskedelmi és iparkamara tagjainak az 1868. évi VI. t.-c. 6 §-a értelmében 5 évre terjedő megbizatási ideje 1911. évi január hó 15-én lejárván, a kamara tagjainak megválasztását a m. kir. Kereskedelemügyi minister ur 39638/910. számu leiratával elrendelte.

Közhirré tétetik, hogy Kőszeg sz. kir. város a kőszegi és felsőőri járásokkal és Kőszeg várossal mint székhelylyel külön választó kerületet képez és itt Kőszeg város polgármestere elnöklete alatt kereskedők és iparosokból alakitott albizottság hajtja végre a választást. A választó kerületben levő kereskedők és iparosok kiigazitott névjegyzéke a kőszegi polgármesteri hivatalban közszemlére kitétetvén, ott bárki által a hivatalos órák alatt betekinthető.

Ezen választó kerületben a választás határnapjául 1911. évi január hó 4-ik napja, a választási helyül Kőszeg város közgyülési terme állapittatik meg.

Felhivatnak a Kőszeg szab. kir. város, a kőszegi és felsőőri járásokban lakó kereskedők és iparosok, hogy a kitüzött napon és helyen még pedig az iparosok délelőtt 9-től 11 óráig, a kereskedők délután 2 órától 5 óráig adják le szavazataikat.

Ezen idő előtt és azon tul szavazatok el nem fogadtatnak.

A szavazatok személyes megjelenés mellett szóvali bejelentéssel, vagy irásban nyujtandók be.

Megválasztandó ezen kerületben 1 iparos és 1 kereskedő, együtt 2 költag és ugyanannyi azaz 1 iparos és 1 kereskedő együtt 2 pótköltag.

Választó mindaz, aki a f. évben kiigazitott és közhirré tett összeirásban felvéve van; a 19223/868. sz földmivelési ipar és kereskedelmi ministeri rendelet 12. §-ához képest azonban a választási jog gyakorlása annak is megengedtetik, aki az összeirásból kimaradt ugyan, de választási képességét a választás folyama alatt a bizottság előtt községi elöljárósági bizonyitvánnyal igazolja.

Ezen hirdetmény Kőszeg szab. kir. r. t. városban, valamint a kőszegi és felsőőri járások összes községeiben közhirré tétetik.

Szombathely, 1910. december hó 3-án.

Dr. Radó Gyula s. k.,
vm. főjegyző,
a közp. bizottság elnöke.

19511/910. **Hirdetmény.**

Vasvármegye törvényhatósági bizottságának f. évi november hó 28-án tartott rendes közgyülésében 19511/910. sz. a. hozott határozata folytán értesittetik a választó közönség, miszerint a vármegyebizottsági választott tagok felének megbizatása folyó év végével lejár, minélfogva ezen, valamint időközben elhalálozás folytán megüresedett bizottsági tagságok választás utján való betöltésére választási határnapul Vasvármegye törvényhatósága által folyó évi december hó 29-ike tüzetett ki.

A választás e napon 12-ik Kőszeg választó kerületben Dr. Stúr Lajos elnök, id. Lauringer János helyettes elnök és Wölfel Kálmán jegyző urak vezetése alatt a kerület székhelyén Kőszeg városban reggeli 9 órakor veendi kezdetét és esti 4 órakor végződik.

Választók mindazok, kik az országgyülési képviselő választók 1910. évre érvényes névjegyzékébe fel vannak véve.

Ezen választó kerülethez Kőszeg és Kőszegfalva községek tartoznak.

A választókerületek uj beosztása szerint ezen választókerületben a választandó bizottsági tagok száma 2-kik 1916-ig bezárólag terjedő megbizással választandók.

A legtöbb adótfizető vármegyebizottsági tagok 1911. évi és a választott bizottsági tagok folyó évre érvényes névjegyzékei közzététel végett kiadatnak és ezen hirdetménnyel együtt a községházánál betekintés végett kifüggesztetni rendeltetnek.

Szombathely. 1910. évi november hó 29-én.

Herbst Géza s. k.,
alispán.

4021/910 **Hirdetmény.**

A Martonffy Márton féle ösztöndij alapra adományokat elfogad a polgármesteri hivatal.

Kőszeg, 1910. december 14.

August János
polgármester h.

Hirek.

Decemberben.

A bolygók akármit beszélnek,
Még hire-hamva sincs a télnek,
S jégre a lánysziv mind hiába vár,
Reggel kezdődik s estig tart a sár.
Sár mindenütt, a hova lép
Haladva utain a nép . . .
Tán maga ez a végitélet,
Sár az epigon-becsület,
Meg a közélet.
S ha le is hull szűzi fehéren,
Fürgén karikázva a hó.
A sár marad. Mint gyávaságnak,
Neki is kell cimnek, cégérnek
Ez a ragyogó takaró.

Gyurátz Ferenc evangelikus püspök néhány napon át városunkban időzött s a helybeli felsőbb leányiskolában szokásos iskolavizsgálatot tartott.

Állampolgári eskü. Özv. Wagner Józsefné kőszegi lakós, ki felvétetett a magyar állampolgári kötelékbe, a vármegye főjegyzőjénél letette a magyar állampolgári esküt.

Áthelyezett közigazgatási gyakornokok. A vármegye főispánja Mezihradszky Lajos közig. gyakornok tb. szolgabirót a muraszombati szolgabirósághoz, Krenner István tb. szolgabirót pedig a kőszegi szolgabirósághoz helyezte át.

A herceg megbizottja a képviselő testületben. Esterházy Miklós herceg virilis jogon tagja Kőszeg város képviselőtestületének. Ezen jogának gyakorlásával Vlaszaty Odön lékai erdőmestert bizta meg.

Városi rendkivüli közgyülés. Ujra közgyülés volt csütörtökön. E hónapban már a második. A csütörtöki közgyülést több sürgősebb ügy tette szükségessé. Ujra volt interpelláció is, mely azonban inkább kérelem formájában nyilvánult meg. Dr. Szemző Sándor ugyanis arra kérte a polgármestert, hogy a város hasson oda, hogy a kőszeg-szombathelyi helyi érdekü vasut állami kezelésbe vétele végre megtörténjék. A polgármester válaszában előadta, hogy tudomása szerint a helyiérdekü vasut igazgatósága részéről is történnek majd lépések az iránt, hogy a kormány a szerződést hagyja jóvá és vegye át a vasutat kezelésébe. Ha az igazgatóság ezen eljárásához a város támogatását igényelné, ugy a város ezt a támogatást készséggel nyujtja. Az adott választ tudomásul vette a közgyülés is, meg az interpelláló is. Az első tárgynál nagyobb vita indult meg. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis jóváhagyta a felemelt vámdijszabályzatot. A felemelt vámdijból fedezi ugyanis a város a burkolat részbeni költségeit. Az volt már most a vitális kérdés, hogy mikor léptessék életbe az uj szabályzatot. A tanács javaslata az volt, hogy mikor a főutat burkolni kezdik, szedje a város a fölemelt vámot is. A miniszteri leirat ugyanis az életbeléptetésről nem intézkedik. Hosszu vita után aztán nagy többséggel elfogadták az ügyész azon inditványát, hogy a felemelt vámot a város az első kereseti kimutatás folyósitásanapjától fogva szedni, mikorra már félig-meddig az ut ugyis készen lesz. A többi tárgyakkal hamar végeztek. Tudomásul vették, hogy a vármegye jóváhagyta a városnak 1909. évi számadásait és a jövő évi költségvetést, mely szerint a pótadó 81% lesz. Folyósitotta a közgyülés az államsegélyt is a tisztviselők részére. A sörgyárnak ujabbi öt évi községi pótadómentességet adott. Majd a fogyasztási adóbérletre vonatkozó megváltási jegyzőkönyvet hagyta jóvá a közgyülés, mely szerint a város 30.400 kor. évi fogyasztási adó bért fizet a kincstárnak, tehát 400 koronával többet, mint a megelőző három éves cikluson át fizetett. Ezzel aztán a tárgysorozat ki volt meritve s az ülés is véget ért.

Laehne Hugó képviselőjelölt. A megüresedett udvardi kerületben, melyet Kürthy István, jelenleg Komárommegye főispánja képviselt munkapárti programmal, Laehne Hugó lépett fel Justh-párti programmal. Ellenjelöltje Jaross József munkapárti, ottani földbirtokos. A választás e hó 19-én lesz.

Megyebizottsági tag választás. A megyebizottsági tagválasztások december hó 29-én ejtetnek meg. Városunkban dr. Mázy Engelbert és Freyler Lajos

---

nem született bohémnek. A feketekávés csésze senkinek sem állott a kezében oly rosszul, mint az övében.

Evekig hurcolta magával ezt a kinzó gondolatot. Nyiltan nem vallotta be magának; de igy még jobban fájt. Ugy érezte, hogy nemzedékek átka nehezedik reája. Nyugodtan élő református pap őseinek végzete. S ez huzta-huzta őt a fényben az ismeretlenségbe.

Nem tudott ellentállni a multnak. A cigarettaénelyedett. Mezőillatra vágyott. Hűs aludtejet akar inni mázos zöld csöbörből, csendes faluhelyen.

Egy este a kávéházban ült. Vidéki lapokat olvasott. Megtudta, hogy falujukban az öreg tanitó meghalt. Egy gondolat villant át agyán. Elfehéredett. Küzdött magával. S egy tapsviharos, lázas este után szinte lopva leutazott a falujába.

III.

Holdfényes, havas téli éj volt. A fekete vonat lassan gördül be a kis állomásra.

Sietve leszállt a vonatról. Husz év óta nem látta a faluját.

Óvatosan lépdelt az alvó, fehér házak nyomán. A podgyászát maga vitte.

Mikor meglátta az iskolát, arcára néhány forró, kövér könny gördült.

Minden a régi volt még: az iskola, a templom a korhadt harangláb. És ő is!

A falu népe alig akart hinni a szemének. Ujra maga előtt látta a régi, fiatal tanitót borotvált arcával, mintha egy szemet sem öregedett volna meg hussz hosszu év alatt.

S ő is csodálkozva lépett a fehérfalu iskolába. Ugyanazok az arcok és ugyanaz a rózsakedvü ifjuság, ugyanaz az élet és pezsgés, mint husz év előtt.

A jegyzőkönyvébe boldogan rótta be az egyszerü magyar neveket: Zöldi, Virágh, Kovács s rágondolt azokra a napokra, mikor külföldön egymagában hányódott. Erezte az élet egyhangu, boldog folyását, a nemzedékek folytonosságát, a régi történetek folytatódását.

— Tanitványai nagyon szerették a mozgékony arcu, tüzes szemü férfit. Gyönyörü hangon szavalt nekik és olykor, mikor jó kedve volt, bámulatos tündérmeséket mesélt távoli ragyogó városokról.

Ujra körülötte volt a régi óra, a tábla a számológép.

Havas téli délután volt. A nagy gyomru vaskályha langyos meleget árasztott a szobába. Fujt és dohogott. A rostélyon szivárványos tavaszi fényt sugárzott néhány liliomfehér gyerekarcra.

A tanitó beszélt. Csontos ökle az asztalon nyugodott. Meredten és feszülten állt, mint az élet katonája, mintha nemzedékeknek adott volna tanitást és parancsot egy egész életre.

Kitekintett az ablakon. A barackfák ujra fehérben állottak. De most már a hó pelyhei lepték be vékony, dermedt águkat. . . .

Eszébe jutott a tavaszi délután, mikor ő mint husz éves ifju ugyanitt ült s most sokkal fiatalabbnak érezte magát.

Lelkében ujra tavasz volt.

A gyermekhangok pedig ugy csilingeltek, mint az ezüst csengetyük.

Nyugodt mosollyal állt a dobogón. Mutatóujjával egymásután intett a gyerekeknek:

— Tovább!

— Folytasd! . . .

Minden valódi doboz 25 drbot tartalmaz.
Minden tablettán rajta van e két szó
PURGO BAYER
Vissza a hamisitványokkal, mert kártékonyak.

Szereti egészségét?
Ki ne tudná, hogy utolérhetetlenül legjobb hashajtó a világhirü
PURGO-BAYER

Minden valódi doboz 25 drbot tartalmaz.
Minden tablettán rajta van e két szó
PURGO BAYER
Vissza a hamisitványokkal, mert kártékonyak

bizottsági tagok mandátuma jár le. Mint értesülünk Freyler Lajos és dr. Bárdos Remig lesznek a jelöltek, kik előrelathatólag egyhangu választás utján jutnak a bizottsági tagsághoz. A járásban a doroszlói kerületben lesz erős választás, hol sok jelölt fog küzdeni a mandátumért.

Vadászat Ceke Gusztávnál. Ceke Gusztáv kőszegi földbirtokos vasárnap doroszlói vadászterületén vadászatot tartott, melyen a házigazdán kívül résztvettek Chernel István, Burza Árpád százados, Höllriegel Károly főhadnagy, dr. Havas Gyula, dr. Szemző Sándor, Vizinger Lajos, Óstor László és Kőszegi József. Terítékre került 27 nyúl, 3 őz és 2 fácán. A vendégszerető házigazda vendégei tiszteletére az erdőn fényes vadászlakomát rendezett.

Halálozás. Koller József lapkihordó e hó 15-én életének 67-ik évében Kőszegen meghalt.

Kőszeg színészete. A kőszegi szinpártoló egyesület vasárnap tartotta Kőszegen ez évi rendes közgyülését, melyen Hegedüs János dr. elnök beszámol az egyesület mult évi müködéséről. A beszámoló kapcsán több felszólalás történt abban az irányban, hogy Kőszeg város müvészeti igényeit az eddigi szintársulatok nem elégitik ki, épen azért arra kellene törekednie az egyesületnek, hogy nagyobb és jobb szintársulatot nyerhessen meg esetleg rövidebb időre is. E célból elhatározta az egyesület, hogy a taggyüjtést intezivebben folytatja és lehetőlág arra törekszik, hogy az egész szinházbajáró közönséget bekapcsolja az egyesületbe, és igy a tagsági díjakkal majd egy teljes sikeres szezont biztosithasson egy jobb szintársulatnak. Az egyesületnek jelenleg száz tagja van, akik a tagsági díjjal előrefizetik az idénybérletet. Az egyesület tudomásul vette az elszámolást és a régi tisztikart ujra megválasztotta. Titkárul pedig ifj. Kőszegi József ügyvédjelöltet választotta meg. Ezzel a gyülés véget ért.

Karácsonyi szinjátek. Holnap d. u. 5 órakor a helybeli róm. kath. fiuiskola rajztermében Bokor Malvin „Legszebb ajándék"-a 3 felvonásos darabját adják elő a következő mükedvelők: Balázs Margit, a nagymama, Bertalan Erzsike, Waisbecker Margit, Jaros Mariska, Koller Irénke, Waisbecker Edus, mint unokái, Kovács Margit, mint koldusasszony és Gangl Róza, leánya. Helyárak: ülőhely 60 f., állóhely 40 f., tanulójegy 20 f.

A vidéki szineszek fizetése. Nem valami rózsás Tháliа vidéki papjainak és papnőinek a szociális helyzete. A primadonnák sorsa még csak elviselhető. Megjárja. Vannak már hál' istennek a jó vidéken is 16.000 koronás fizetések és nincs az a hajlékony termetü, üde és fiatalos arcu, szubrettnek termett színésznő, aki szerződést ne kapna. Ha ezenfelül még egy kis hangocskája is van, ugy valósággal hajbakapnak miatta a direktorok és egymásra licitálnak gázsi dolgában. A férfiak helyzete már nem ilyen előnyos. Még az énekes színészeket csak megfizetik, de már a tobbi szerepkörben nagyon leszáll a színész értéke. És ez érthető is. A színésziskolák csak ugy ontják a sok uj zsenit s ezek a legkisebb gázsiért is hajlandók elszerződni, csakhogy ne kerüljenek a pesti aszfaltra. A gázsi viszonyokról egyik vidéki szinigazgató igy nyilatkozott: — Ami a gázsiviszonyokat illeti, ezek általában romlottak tavaly óta. Főként a „középső regiszterekben." A nagy fizetések nem sokat változtak, ellenben a kóristák és segédszinészek helyzete most rosszabb valamivel, mint azelőtt. Egész sereg friss szép leány és csinos, jó torku férfiu állott a sorba. Nem nehéz válogatni köztük. A gázsiminimum bizony néhol eléri a 60 koronát is ezek között. Más szerepkörökben, például anyaszinésznők és idősebb szinésznők szerződtetéseinél meglehetősen sivár gázsiajánlatok vannak. Primadonnáink nem panaszkodhatnak. A sokat emlegetett primadonnakultusz meg jobban dühöng, mint azelőtt. Az ország legelső és legjobban fizetett szubrettjei most Felhő Rózsi (Szeged) 16 ezer korona évi gázsival, Kormos Ilonka (Király-szinház), Diósy Nusi (Arad) 15 ezer korona évi gázsival, Szilasi Etel (Debrecen) aki tavaly a szombathelyi szintársulatnak volt a tagja, Berki Lili (Kolozsvár), Károlyi Leona (Nagyvárad), Zsigmondi Anna (Nagyvárad), Váradi Margit (Kassa), Haller Irma (Temesvár-Buda) 12—13 ezer koronát kapnak. Jelentékeny fizetéssel szerződtek még: Lónyai Piroska (Székesfehérvár) és Batizlalvi Elza 10 ezer korona. Déri Rózsi (Pozsony), Tábori Frida (Pécs), Szentgyörgyi Lenke, a Király-szinház egykori primadonnája, Feledi Boriska. — A férfiszinészek között gázsi dolgában Nyári Antal tartja most a rekordot a vidéken. Ot az uj pécsi direktor 12 ezer koronára szerződtette, de azért lehet, hogy Szegeden marad. Csak Kreesányi baritonistája, Szánthó Gáspár és Bejey György közelitik meg egy-két ezer korona differenciával a kitünő komikust. Néhány nevezetes színész eléri még a 8—8 ezer koronát, de azután rohamosan esnek ezek a számok.

A polgári gyámolda uj gondnoka. A város tanácsa lemondás folytán megüresedett polgári gyámoldai gondnoki állást, Grosinger Ferenc városi képviselővel töltötte be.

Megüresedett alapitványi hely. Koller József halálával megüresedett egyik egy-féle alapitványi hely, melyet a város képviselő testülete pályázat utján fog betölteni.

Esterházy herceg vadjai. A földmüvelésügyi miniszter megengedte, hogy Esterházy Miklós hercegnek a lékai erdőgazdaság területén a fővadak által okozott károk enyhitése céljából szarvastehenet és üszőket tilalmi időben is december 15-től január 30-ig lövethessen.

A kőszegi kórház kölségvetése. A belügyminiszter a kőszegi kórház ápolási díját a kérelmezett 2 K. 12 fillérrel szemben 1 kor. 60 fillérben állapitotta meg és a kölcsönök törlesztésére előirányzott ezer korona felvételét, a villamosvilágitás bevezetését és a csatornázást a betegápolási alap terhére nem engedélyezte, mert e költségek a kórház tulajdonosát terhelik.

Utburkolat. A magyar aszfalt részvénytársaság két kiküldött mérnöke néhány nap óta a burkolandó állami ut részletes kiviteli terveit készíti. A munkálatoknak ellenőrzésére tegnap megjelent Hvozdovits Antal műszaki tanácsos, városi szakértő is.

A vadászok nem jönnek Kőszegre. Néhány hét előtt az a hir kapott lábra Kőszegen, hogy a 11-es vadászok visszakerülnek Kőszegre és az uj laktanyában nyernek elhelyezést s ezzel egyidelüleg a 83-as zászlóalj elkerülne innen. Illetékes helyről ez ügyben most azt irják nekünk, hogy e híresztelés minden komoly alapot nélkülöz.

A kőszegi országos vásár. A nagy arányokban terjedő száj- és körömfájás ellenére is eléggé forgalmas állatvásár volt hétfőn Kőszegen. Felhajtottak 900 szarvasmarhát, 290 lovat és 215 sertést. A marhaárak egyrészt tulmagasak voltak, másrészt a külföldre való szállitási tilalom miatt az eladás nem volt kielégitő, amennyiben csak 360 darab marha kelt el. Eladtak még 172 lovat és 177 sertést. Az állatvásár lanyha forgalma érezhetővé vált az áruvásáron is és a különben nagyon jónak ismert kőszegi karácsonyi vásár ezuttal a kereskedőket és iparosokat sem elégitette ki. Felvonultak a megszokott vásári tolvajcigányok, a kik ki akarván játszani a rendőrség azon fogását, hogy már reggel összeszedi a gyanus alakokat, délben lepték el a vásárt és pénzt, ruhát, különösen téli ruházatot, nagy mértékben lopkodtak össze. Két tolvajt elfogott a rendőrség, a többi után még nyomoznak.

Gyermekek örömmel várják már karácsonyra a Jó Pajtás almanachját, mely mint tavaly, az idén is gazdag tartalommal és szép kiállitásban fog megjelenni s ingyen jár minden előfizetőnek, a csinos kis tárcanaptárral együtt. Addig is azonban érdekesnél érdekesebb közleményekkel tartja jól az olvasót a Jó Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek gyermeklapja legujabb, december 11-iki számában is. Lampérth Géza és Benedek bácsi kedves verseket irtak bele, Kálnoki Bedő Béla, Radó Teréz és Elek nagyapó meséket, Sebők Zsigmond Dormogó Domotör a hirneves mackó viselt dolgaival kacagtat s ugyancsak ő nagyon mulatságos tarka történetet mond a jeles borbélyról. Benedek Elek regénye, a Kis Krónika rovat aktualitásai, a rejtvények és szerkesztői izenetek teszik teljessé a szám tartalmát. A Jó Pajtás előfizetési árai: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Előfizetési pénzek IV., Egyetem-utca 4 szám alá küldendők.

A divat.

— A Divat Ujság-ból —

A prémdivatról.

Jobban mint valaha: a prém jegyében indulunk neki a tél divatjának. Ám ha módunkban van, hogy hódoljunk ennek a divatnak és bőven ellátjuk magunkat s a ruhánkat vele, még a legszigorubb téltől sem kell tartanunk. Azelőtt, ha valakinek volt egy prémgallérja és karmantyuja, már elegánsnak tarthatta magát. Ma? Bár a prém egy cseppel sem lett olcsóbb, csak ritkább lett, prémdivatról és divatos prémről szól az ének. Az előbbi mutatja a divatos formát s a módot, ahogy a prémet felhasználtuk, az utóbbi a prémfajtát, amelynek a divat kedvez.

Ám lássuk, hogyan alakul egy divathölgy prémes öltözéke:

A hosszu köpeny alját nusz harmine centiméter magasságig prém szegélyezi, szintugy a gallért és a kézelőt is. Ehhez jár egy harmadfél méter hosszu, harmine-ötven centiméter széles prémsál és egy lapos óriás karmantyu, mely lehetőleg oly nagy legyen, hogy a kar könyökig beférjen; befejezésül még egy jó nagy prémeskalap. Minderre pedig feltétlenül (!) szükség van, hogy a divathölgy pókháló finomságu téliruhát viselhessen, áttetsző tullnyakbetéttel és ujjakkal.

A divat határozottan célszerü. Ha nem mi irnók a divattudósitásokat, egyszerüen mosolyognának e ferdeségeken, de igy komolyaknak kell lennünk és meg kell keresnünk az összefüggést és négyszeresen megdrágult prém és az olyan nagy prémpazarlás közt. Szerencsére vannak oly kitünő utánzatok, amelyekre néha még a szakértő is nehezen ismer.

Gallérnak és karmantyunak legdivatosabb a hermelin, még pedig tiszta fehéren. A farkocskákat a széleken alkalmazzák. Nagyon divatos a szkunksz is, de rengeteg drága: divatos a perzsaprém, a fekete és fehér róka; seal, nyest, nyerc stb.

Arról már esett szó, hogy szeretnek egy ugyanazon dolgon többféle prémet is alkalmazni. A divat megengedi számunkra a célszerüséget is és egy kis türelemmel és ügyességgel magunk is készithetünk prémeket; vegyünk előbb csak sált és muffot. Hogy a viseltes prémnek uj formát adhassunk, ezt amennyire szükséges, széjjel fejtjük, a hátát megnedvesitjük és jól kinyujtva, deszkára feszitjük. Ha a bőr megszáradt, akármilyen tetszésszerinti formára szabhatjuk, még pedig olyformán, hogy éles tollkéssel belevágunk a belső oldalába, miáltal könnyen szétválik. Minden legkisebb prémdarabot fel lehet használni, miután ha szőrmentin összeillesztjük, a hátsó varrás egyáltalán nem látszik.

Ha csikokban akarjuk a prémet feldolgozni, akkor közbélést fércelünk rá, melyet másfél centiméterrel keskenyebbre szabunk, mint a prémet és a prém széleit apró öltésekkel hozzáférceljük. Egy divatos sálhoz, mely nem tulságosan nagy, veszünk a szélességhez öt csikot, mely hat centiméter széles és két méter hosszu. A csikok váltakozhatnak bársonnyal és prémmel, de a szélsők ez esetben is prémesikok legyenek.

A karmantyunak, a csikokat illetőleg, meg kell egyeznie a sállal és mint ennek, annak is selyem a bélése.

Az igy elkészitett prémkészlet mindenesetre nagyon kedves karácsonyi ajándék volna.

Bár nem tartozik a prémdivathoz, eláruljuk, hogy az idén a fiatal leányok báli ruháján nagyon kedvelt disz lesz a fehér porcellán gyöngykivarrás rózsaszinü vagy fehér voál ninonra. A munka egyszerü és nagyon könnyü és ha most hozzáfognak, farsangig elkészülnek a gyönyörü báliruha diszek.

*

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelénik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre postán való szétküldéssel, két korona husz fillér. Előfizetni legcélszerübben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapesten, VIII., Rökk Szilárd utca 4. számu házban van.

Köszönetnyilvánitás.

„Elite" kávéházam átadása alkalmával őszinte köszönetemet fejezem ki nagyra becsült vendégeimnek, kik szivesek voltak vállalatomban támogatni és miután nemsokára Kőszegről távozom, egy „Isten hozzád"-ot is mondok.

Schiller Miksa.

Karácsonyi

ajándékok u. m.:

cukorkák, déligyümölcs, Mikulások s más csinos alkalmi ajándék tárgyak nagy választékban kaphatók **Schaar József**

fuszer és csemege kereskedésében **Kőszegen** (Várkörut)

Védjegy: „Horgony!"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régjónak bizonyult haziszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, ossznál és meghüléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt levásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony" védjegyével és a Richter cégjegyzésével ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K —.80, K 1.40 és K 2.— és egyszerüen minden gyógyszertárban kapható.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz",

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására adni, hogy a már 68 év óta fennálló Mayer Gyula-féle

szijgyártó üzletet

Király-ut 7. szám alatt átvettem és azt e hó 11-én megnyitottam.

Mikor a n. é. közönség szives pártfogását kérem, egyben igérem, hogy áruim jóságával, a pontos kiszolgálással az üzlet jó hírnevét csak fokozni fogom.

Kőszeg, 1910. decmber 1-én.

Dömötör Gyula
szijgyártó.

Néhai
Stegmüller Mária

hagyatékához tartozó kőszegi 49. sz. ház az Iskola-utcában, mely áll 4 utcai és 3 udvari szobából és mellékhelyiségekből udvarral és kerttel

szabad kézből eladó

Bővebb felvilágositást ad

Freyler Lajos
végrendeleti végrehajtó.

Fa és kőszén eladás.

Van szerencsém a t. c. közönséget értesiteni, hogy a **Brennbergi kőszénbánya igazgatósága** a

Brennbergi kőszén

egyedüli elárusitásával helyben csupán az én cégemet bizta meg, ennélfogva az csak nálam kapható és pedig szállitok:

Szenet 100 kilonként házhoz szállitva 3 K. 80 fill.
Bükfát (vágva) „ „ „ 2 K. 40 fill.

Frankl Lajos
Kossuth Lajos utca.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégibb és legnagyobb motorgyára

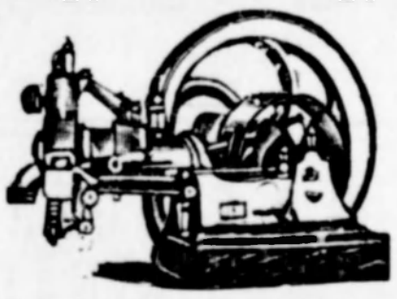

Szállit szakkörökben elismert legjobb gyártmányu **Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-motorokat és lokomobilokat** — valamint **Szivógázmotorokat.** —

MEGLEPŐ UJDONSÁG!
EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges lóerő **óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.**

Vezérképviselet:

Gellért Ignácz és Társa
Budapest, Teréz-körut 11. — Telefon 12-91
Legmesszebbmenő jótállás! — Kedvező fizetési feltételek

Házeladás.

A Király-utcában a 724. számu I. emeletes ház, kerttel és minden hozzátartozóval jutányos áron azonnal eladó. Ugyanott egy emeleti lakás minden hozzátartozóival azonnal kiadó.

Bővebb felvilágositással szolgál **dr. Stúr Lajos** ügyvéd, a kőszegi általános takarékpénztár ügyésze.

KLIMAX

nyersolaj-motorok és lokomobilok

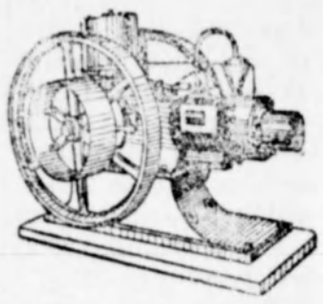

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély!

sem pénzügyőri ellenőrzés. — Elsőrangu referenciák.

BACHRICH és TÁRSA
Budapest :: Wien :: Hamburg
motorgyári fióktelep
Wien, XIX/6, Heiligenstädtlerstrasse 83.
— Magyarországi mintaraktár és iroda: —
Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Tőzsde palota)

Szombathelyi Takarékpénztár
Részvénytársaság

kőszegi fiókja,

Kőszeg, Király-út 755. sz.
Strucz szálloda mellett

Elfogad: takarékbetéteket betéti könyvecskékre és folyószámlára netto 4 %-os kamatozás mellett; a kamatozás a betételt követő napon kezdődik és a kivétel napjáig tart: betétkifizetéseket levonás és fölmondás nélkül eszközöl.

Leszámitol: 2—3 aláirásos üzleti és magán váltókat.

Folyósit: rendes és törlesztéses jelzálogkölcsönöket; magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kölcsönökké változtat (convertál.)

Engedélyez: zálog (lombard) kölcsönöket tőzsdén jegyzett értékpapirokra és vidéki intézetek részvényeire.

Beváltt: szelvényeket és sorsolt értékeket; szelvényivet a megfelelő szelvényutalvány (talon) alapján költségmentesen beszerez.

Vesz: és elad értékpapirokat mindenkor a napi árfolyamon.

Magyar 4%-os koronajáradék kötvény tulajdonosok figyelmébe!

A folyó hó 1-én esedékes koronajáradék szelvényeket minden levonás nélkül költségmentesen beváltja.

Lapp Henrik-féle Mélyfurások, Bányatelepek és Mélymüvek Magyar R.-T.

Mélyfurások — Kútfurások

Iroda: V., Báthory-utcza 3. szám. Telefon 114-16.

BUDAPEST

Gyár: X., Kőbányai-út 45. szám. Telefon 152-72.

Gyémánt fúrás. Vízfúrás.

Mélyfurások kivitele fúrás, fúrás, kőfúró, kőlevő fúrások. Sóvíz, fölös, fölgáz, szénvas, ásványvíz és mindennemü bányafúrások.

Még a legmélyebb fúrásnál is a legmesszebbmenő jótállást vállalunk. Eddig 800 mélyfúrás kivitelén 1512 m. mélységre a Lapp-féle szabadalom szerint. Legjobb hivő Nyersolajmélyfúrást vállalunk.

A VASMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUOSZTÁLYA SZOMBATHELY

Ajánl: Mindennemü mezőgazdasági és ipari gépeket, **benzin- és nyersolajmotorokat, cséplőgép-garniturákat, gép- és nyersolajat,** műszaki cikkeket, zsák, ponyva és kötélárukat, mindennemü

műtrágyát kartelen kivül,

vetőmagvakat, erőtakarmányféléket, **belföldi és porosz köszenet, kovácsszenet,** meszet és cementet, tüzoltó-felszereléseket stb.

Mérsékelt árak!
Méltányos fizetési feltételek!
Központi iroda: Kőszegi utca 2.
Raktár: Széli Kálmán utca 25

Árajánlattal és költségvetéssel dijmentesen szolgálunk.
Képviselők minden községben kerestetnek.

Zongora raktár.

KULHAY KÁROLY
zongora készitő és hangoló
Szombathely,
Kossuth Lajos-utcza 19. szám.

Elvállal zongora hangolást, valamint zongorák és pianinok javitását és ujrabőrözését szakszerü kivitelben jótállás mellett.

Szőllőoltványok és vesszők

beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hirnévnek örvendő

Szücs Sándor Fia

bihardiószegi szőllőoltvány termelő cég fiók telepét

Czelldömölkön, (Vasmegye)
Iroda: Kórház-utca.

Képes árjegyzéket tanulságos tartalommal ingyen és bérmentve küld a celldömölki fióktelep. Ezen árjegyzéknek egyetlen házból nem szabad hiányozni, mert sok hasznos dolgot tartalmaz, tehát mielőtt bárki is oltványt vagy vesszőt venne, el ne mulassza ezen árjegyzéket egy levelezőlapon kérni.

Kalmár és Engel

Mótor és Gépgyár

Városi raktár és iroda: V. Lipót-körut 22 — **BUDAPEST** — Gyár: VI. Üteg-utca 16.

Világhirü! Eredeti! „Benz"

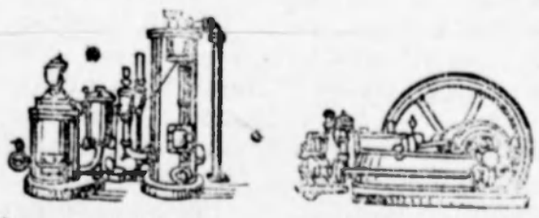

Szivógázmotor telep. — A jelenkor legolcsóbb üzemu „Benz" nyersolajmójtor.

DIESEL 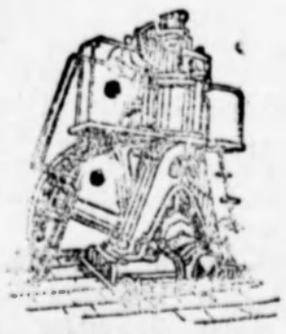 RENDSZER

Elismert legjobb gyártmány.

Ajánlja benzin-lokomobilos cséplőkészleteit, melyek bámulatos egyszeru szerkezetüek.

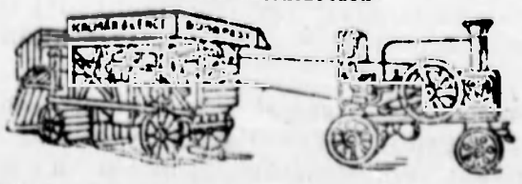

Teljes jótállás, kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.